O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MILLIY KITOB PALATASI
INV.№

Халқ сўзи

Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган ● E-mail: info@xs.uz ● 2005 йил 17 февраль, № 33 (3578) Пайшанба

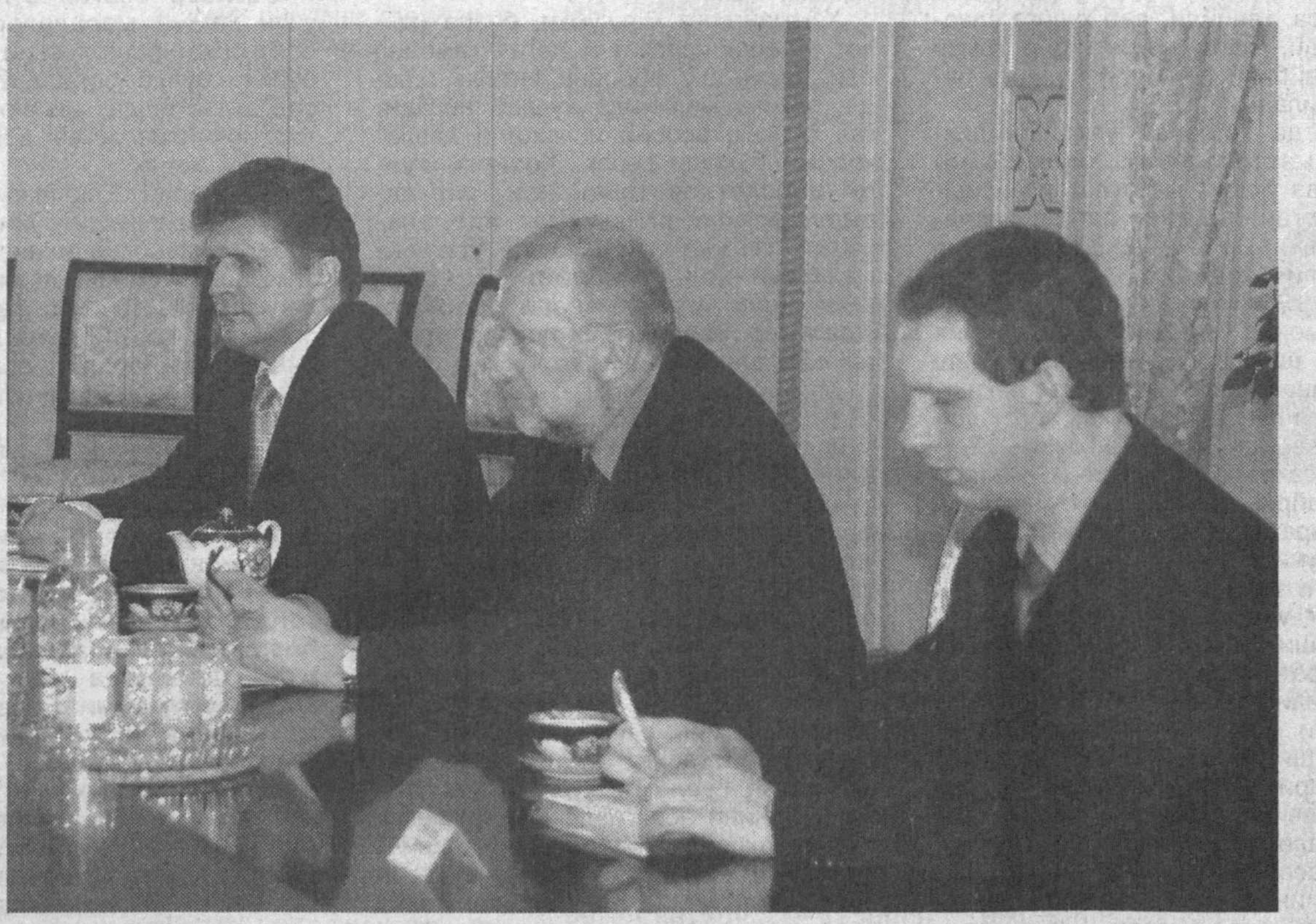

ОҚСАРОЙДА ҚАБУЛ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 16 февраль куни Оқсаройда Европада Хавфсизлик ва Ҳамкорлик ташкилотининг амалдаги раиси, Словения ташқи ишлар вазири Димитрий Рупелни қабул қилди.

Мамлакатимиз раҳбари ушбу учрашув Ўзбекистон ва ЕХҲТ муносабатларига ҳамда мамлакатимизнинг Словения билан ҳамкорлигига доир долзарб масалалар юзасидан фикрлашиб олиш учун қулай имконият эканлигини таъкидлади.

— Ташрифингиз ЕХҲТ-да Ўзбекистонга бўлган эътиборнинг бир белгисидир. Айни вақтда сизни Словения ташқи ишлар вазири сифатида кутиб олишдан ҳам мамнунмиз, — деди Ислом Каримов.

Ўзбекистоннинг мазкур ташкилот билан муносабатлари кўп қирралидир. Сўнгги вақтда ЕХҲТ чегаралар хавфсизлигини таъминлаш, қурол-яроғнинг ноқонуний савдосига қарши курашиш, террорчиликни молиялаштиришнинг олдини олиш каби муҳим масалаларга алоҳида эътибор қаратмоқда. Жумладан, 2003-2004 йилларда ўзаро ҳамкорликда чегара ва божхона хизматлари учун семинарлар ўтказилди.

Иқтисодий ва экологик ҳамкорлик доирасида Ўзбекистонда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш, аёллар ва ўсмирларда ишбилармонликни шакллантириш, сайёҳликни ривожлантириш бўйича лойиҳалар, "Маҳалла ва атроф-муҳит муҳофазаси" дастури амалга оширилмоқда.

Д.Рупель жорий йил бошида ташкилотга раҳбарликни қабул қилиб олар экан, Марказий Осиё минтақаси ЕХҲТнинг диққат марказида бўлиши, бунда миграция жараёнларини назорат қилиш, ҳуқуқий таълимни ривожлантириш, шахс хавфсизлигини мустаҳкамлаш, хавфсизлик соҳасида минтақавий ҳамкорликни такомиллаштириш каби масалалар устувор саналишини таъкидлаган эди.

Меҳмон самимий қабул учун мамлакатимиз раҳбарига миннатдорлик билдириб, ЕХҲТ Ўзбекистон билан ҳамкорликни ривожлантириб боришдан манфаатдор эканлигини қайд этди.

Музокарада ЕХҲТни ислоҳ қилиш, Ўзбекистон билан ушбу ташкилот ўртасида минтақавий хавфсизликни мустаҳкамлаш, иқтисодиёт ва экология соҳаларида қўшма лойиҳаларни амалга ошириш ҳамда мамлакатимиз билан Словения ўртасидаги икки томонлама муносабатларга оид масалалар юзасидан фикр алмашилди.

(ЎзА).

СУРАТЛАРДА: қабул пайти.
Абдувоҳид ТЎРАЕВ олган суратлар.

САМАРАЛИ МУЗОКАРАЛАР

Мамлакатимизда меҳмон бўлиб турган Европада Хавфсизлик ва Ҳамкорлик ташкилотининг (ЕХҲТ) амалдаги раиси, Словения ташқи ишлар вазири Димитрий Рупель раҳбарлигидаги делегация Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси Спикери Эркин Халилов билан учрашди.

Мулоқот чоғида Олий Мажлиснинг қуйи палатаси ва ЕХҲТ парламент ассамблеяси ўртасидаги алоқаларни ривожлантиришга оид масалалар муҳокама этилди. ЕХҲТ раиси мамлакатимизда қонунчилик соҳасида амалга оширилаётган ислоҳотларга юқори баҳо берди. Хусусан, икки палатали парламент тизимининг шакллантирилгани бу йўналишдаги муҳим қадам бўлганини алоҳида таъкидлади.

* * *

Пойтахтимиздаги Халқаро бизнес-марказда Д.Рупелга ҳамроҳ бўлиб келган словениялик ишбилармон доиралар ва ўзбекистонлик тадбиркорлар вакиллари иштирокида музокаралар бўлиб ўтди.

Ўзбекистон ва Словения ўртасидаги савдо-иқтисодий ҳамкорлик кўлами ортиб бораётган бўлса-да, уни имкониятлар даражасида, деб бўлмайди. Юртимизда Словения сармояси иштирокида ташкил этилган "Интернок" қўшма корхонаси фаолият кўрсатаётир. Тошкентда мазкур мамлакатнинг "ЛЕК" фармацевтика компанияси ҳамда "КРКА" фармацевтика заводининг ваколатхоналари очилган.

Ўзбекистон Савдо-саноат палатаси раиси Алишер Шайхов савдо-иқтисодий ҳамкорликнинг ривожидан икки мамлакат ҳам бирдек манфаатдор эканини таъкидлади.

Музокара жараёнида меҳмонлар Ўзбекистоннинг саноати ва иқтисодий салоҳияти билан яқиндан танишдилар. Юртимизда ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларни Словенияга экспорт қилиш юзасидан фикр алмашилди.

Нодирбек ЎЛЖАБОЕВ,
Акмал НАЗАРОВ,
ЎзА мухбирлари.

ЯНГИ ҲАЁТНИ ЭСКИЧА ҚАРАШ ВА ЁНДАШУВЛАР БИЛАН ҚУРИБ БЎЛМАЙДИ

Аввал хабар қилинганидек, шу йил 7 февраль куни Президент Ислом Каримов Оқсарой қароргоҳида Вазирлар Маҳкамасининг янги таркиби билан йиғилиш ўтказди. Давлатимиз раҳбари ушбу мажлисда нутқ сўзлаб, Ўзбекистон ҳукуматининг 2005 йил ва келгуси даврдаги асосий вазифалари, Вазирлар Маҳкамасининг комплекслари, вазирлик ва идоралар ишини янгича асосда самарали ташкил этиш билан боғлиқ долзарб масалалар ҳақида атрофлича фикр юритди.

Қуйида ана шу нутқ матни эълон қилинмоқда.

Ҳурматли мажлис қатнашчилари!

Ҳаммангизга маълумки, Конституциямизга асосан, шу йилнинг 28 январь куни Бош вазир ва ҳукуматимиз янги сайланган парламент олдида ўз ваколатини зиммасидан соқит қилди. Шундан сўнг парламентнинг қуйи ва юқори палаталари Бош вазир номзодини тасдиқлади, ҳукумат аъзоларининг таркиби эса 4 февралдаги Президент Фармони билан тасдиқланди.

Бугун Президентнинг Вазирлар Маҳкамасининг янги таркиби билан биринчи учрашувини ўтказишдан мақсад ҳукуматимизнинг жорий йил ва келгуси даврдаги асосий вазифалари ҳақида қисқача фикр алмашиб олишдан иборат.

Авваламбор, муҳим бир масалани аниқлаб олишимиз керак.

Янги ҳукумат, унинг таркибида иш бошлаётган ҳар қайси вазир, Вазирлар Маҳкамасининг комплексларини бошқарадиган Бош вазир ўринбосарлари ва уларнинг барчасига раҳбарлик қилиб, бошини қовуштириб турадиган Бош вазирнинг ўзи ана шу вазифа ва йўналишларни, уларнинг устувор жиҳатларини қандай тушунади ва уларни қандай бажармоқчи, ишни нимадан бошламоқчи?

Ёдингизда бўлса, Олий Мажлис Қонунчилик палатаси ва Сенати қўшма мажлисида 2005 йил ва келгуси йилларда олдимизда турган асосий ва устувор йўналишлар ҳақидаги Президент маърузасида бош вазифа — жамиятимизни демократлаштириш ва янгилаш, мамлакатни модернизация ва ислоҳ қилиш, ҳаётимизнинг барча соҳаларида либераллаштириш, яъни, эркинлаштириш жараёнларини чуқурлаштиришдан иборат экани аниқ белгилаб берилди.

Шу нуқтаи назардан қараганда, Вазирлар Маҳкамасининг 2004 йил якунларига бағишлаб 18 февраль куни ўтказиш мўлжалланаётган мажлисининг кун тартибига, ислоҳотларни амалга ошириш ва эркинлаштириш жараёнларига нималар, қандай муаммолар ғов-тўсиқ бўлиб турибди, деган савол асосий масала қилиб қўйилгани албатта бежиз эмас. Бунинг замирида катта маъно бор.

Эътибор берган бўлсангиз, биз илгари масалани жорий йилда олдимизда турган вазифаларнинг асосий йўналишлари қуйидагилардан иборат ва уларни тез кунда бажариш шарт, деган мазмунда қўяр эдик. Бугун эса, кун тартибидаги масала мутлақо бошқача тарзда, аниқ ва лўнда қилиб қўйилмоқда.

Биз мустақил тараққиёт йўлида ўн тўрт йилдан буён кенг кўламли ислоҳотларни изчиллик билан олиб бормоқдамиз. Бу борада биз танлаган модель, жамият ҳаётини эркинлаштириш жараёнлари амалда ўзини оқлаганини кўп-кўп мисолларда кўришимиз қийин эмас. Бу — ҳаётимизнинг деярли барча жабҳаларида ўз тасдиғи ва исботини топган, кўпчилик томонидан тан олинган ҳақиқатдир.

Шу маънода, биз охирги йиллар, жумладан, 2004 йилда эришган ютуқларнинг асосий омили нимада, деб сўраса, мен, бу ютуқларнинг замини — жамиятимизда амалга оширилаётган туб ислоҳотларда, ислоҳотларнинг маъноси, самараси эса эркинлаштириш жараёнлари билан узвий боғлиқ, деб жавоб берган бўлардим.

Олий Мажлиснинг Қонунчилик палатаси ва Сенатининг қўшма мажлисидаги маърузада ана шу устувор мақсад ва вазифаларнинг барчаси аниқланиб, уларнинг бугунги ва келгуси ҳаётимиздаги ўрни ва аҳамияти кўрсатиб берилди. Лекин шу борада бир нарсани таажжуб билан қайд этишга тўғри келади.

Ушбу маърузада баён этилган масалалар — босиб ўтган йўлимизни танқидий баҳолаш, олдимизда турган энг муҳим ва етакчи вазифаларни белгилашда мана шу ерда ўтирган ҳукумат аъзоларининг ҳиссаси ва улуши қандай бўлди, деган саволга, афсуски, ижобий жавоб бериб бўлмайди.

Табиий савол туғилади: бу маърузада қўйилган устувор вазифаларга юртимиз жамоатчилиги, керак бўлса, халқаро миқёсдаги эксперт ва кузатувчилар, ҳатто бизга танқидий кўз билан қарайдиган мамлакатларнинг мутахассислари ҳам алоҳида эътибор бериб, агарки, бу ғоялар амалга оширилса, Ўзбекистон ўзининг кўзлаган мақсадларига албатта эришади, деган фикрларни матбуот ва телевидениедаги чиқишларида очиқ айтаётган бир пайтда бу масалаларга бевосита дахлдор ва масъул бўлган шахсларнинг бундай пассив қарашларини қандай тушуниш мумкин?

Юртимизнинг бугунги куни ва истиқболини ўйлаб яшайдиган одамлар бу маърузада илгари сурилган мақсадларни тўғри англаб, қўллаб-қувватламоқда. Ҳаётимизни юқори босқичга кўтаришга қаратилган бу янги вазифалар ҳал қилувчи аҳамиятга эга эканини таъкидламоқда. Нега деганда, биз мамлакатимизни модернизация қилиш, барча соҳаларда ислоҳотларни чуқурлаштириш, эркинлаштириш жараёнларини изчил давом эттирмас эканмиз, бир жойда депсиниб, тақа-тақ тўхтаб қолишимиз, ҳаттоки, кечаги кунга қайтишимиз ҳам ҳеч гап эмас.

(Давоми 2-бетда).

Ўзбекистон Республикаси Президентининг

ҚАРОРИ

Уй-жой қурилиши ва уй-жой бозорини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида

Аҳолининг шинам уй-жойларга бўлган талаб-эҳтиёжларини мумкин қадар тўлиқ таъминлаш, уй-жой қурилишини, айниқса, кичик шаҳарлар ва қишлоқ жойларда жадал ривожлантириш, уй-жой қурилиши учун имтиёзли узоқ муддатли ипотека кредити бериш тизимини кенг жорий этиш мақсадида:

1. "Ўзуйжойжамғармабанк" ва "Замин" банки акциядорларининг мазкур банкларни бирлаштириш ва улар асосида "Ипотека-банк" акциядорлик тижорат ипотека банкини ташкил қилиш тўғрисидаги таклифига розилик берилсин.

Қуйидагилар банкнинг асосий вазифалари қилиб белгилансин:

якка тартибдаги уй-жой қурилиши учун имтиёзли узоқ муддатли ипотека кредити бериш тизимини жорий этиш;

якка тартибда уй-жой қурувчиларга ва аҳоли учун турар жойлар барпо этадиган хўжалик юритувчи субъектларга кредит олишда кўмаклашиш;

уй-жой қурилиши учун ипотека кредити беришни ривожлантиришга хорижий инвестициялар, жумладан, кредитларни, шунингдек, халқаро ва маҳаллий молия институтлари инвестиция ҳамда грантларини жалб этиш;

республика минтақаларида банкнинг ихтисослаштирилган хизматларидан аҳолининг кенг фойдаланишини таъминлайдиган филиаллар шохобчасини ривожлантириш;

замонавий, тежамли, бозорда талаб юқори бўлган қурилиш материаллари ишлаб чиқарувчи корхоналарни кредит билан таъминлаш.

2. Ўзбекистон Республикаси Иқтисодиёт вазирлиги, Молия вазирлиги ва Марказий банкининг Ипотека кредити беришни қўллаб-қувватлаш жамғармаси (бундан буён матнда Жамғарма деб юритилади) ташкил этиш тўғрисидаги таклифи қабул қилинсин.

Халқаро ва хорижий молиявий институтларнинг имтиёзли узоқ муддатли кредитлари ва инвестициялари, шунингдек, республика давлат бюджети маблағлари Жамғармани шакллантириш манбалари этиб белгилансин.

Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ва Иқтисодиёт вазирлиги бир ой муддатда Вазирлар Маҳкамасига Ипотека кредити беришни қўллаб-қувватлаш жамғармасини ташкил қилиш тартиби тўғрисидаги таклифни, шунингдек, Жамғармани шакллантириш ва унинг маблағларидан фойдаланиш тартиби тўғрисидаги низом лойиҳасини киритсинлар.

3. Белгилансинки, ипотека уй-жой қурилишини қўллаб-қувватлаш учун Жамғарма "Ипотека-банк" акциядорлик тижорат банкида, ипотека кредити бериш дастурида қатнашувчи бошқа банкларда шартнома асосида кредит линиялари очади ва кейинчалик улар якка тартибдаги уй-жой қурувчиларга:

Ўзбекистон Республикасининг "Гаров тўғрисида"ги Қонунига мувофиқ, қурилаётган уй-жой (бинолар, иншоотлар, тугалланмаган қурилиш объектлари) жойлашган ер участкаси билан бирга гаровга қўйилганда кредит беради;

ипотека кредити бериш муддати — икки йиллик имтиёзли давр билан камида 15 йил бўлган;

олинадиган кредит бўйича фоиз ставкаси — йилига кўпи билан 5 фоиз бўлган;

уй-жой қурувчининг дастлабки бадали мажбурий миқдорига қўйиладиган талаблар — кўпи билан 20 фоиз бўлган шартлар асосида кредит беради.

4. Ўзбекистон Республикаси Иқтисодиёт вазирлиги, Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги, Ташқи иқтисодий алоқалар агентлиги, "Ипотека-банк" ва тижорат банклари билан биргаликда уй-жой қурилишига ипотека кредити беришни ривожлантириш учун халқаро ва хорижий миллий молиявий институтларнинг имтиёзли узоқ муддатли кредитлари, грантлари ва инвестицияларини жалб этиш чораларини кўрсин.

5. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги 2005 йилги Инвестиция дастурида кўзда тутилган 2 миллиард сўм миқдоридаги маблағни сертификатли уй-жой қурилишини ривожлантириш учун Ипотека кредити беришни қўллаб-қувватлаш жамғармасига йўналтирсин.

6. Ўзбекистон Республикаси Иқтисодиёт вазирлиги, Марказий банки, Молия вазирлиги "Давархитекткурилиш" қўмитаси, Давлат солиқ қўмитаси, Адлия вазирлиги ва тижорат банклари билан биргаликда 3 ой муддатда қуйидагиларни ишлаб чиқиб, Вазирлар Маҳкамасига киритсинлар:

"Ипотека ва уй-жой қурилишига ипотека кредити бериш тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни лойиҳаси;

Уй-жой қурилиши, турар жойларни реконструкция қилиш ва сотиб олиш учун ипотека кредити бериш тўғрисидаги низом.

Шу билан бирга, ушбу ҳужжатларда ипотека кредитлари ажратишнинг пухта ва очиқ-ошкора механизми, кредит тўланмаган тақдирда низоларни ҳал этиш, мулкчилик ҳуқуқининг ўтиши ва уйдан кўчириш, кредиторларнинг зарарларини кафолатли қоплаш ва бошқа масалалар назарда тутилсин.

7. Белгилансинки, 2010 йилнинг 1 январигача тижорат банкларининг ипотекага қўйилган мол-мулкни сотишдан ва берилган ипотека кредитларидан олинган даромади даромад (фойда) солиғидан озод этилади.

8. 2010 йилгача бўлган даврда уй-жой қурилишини ва уй-жой бозорини ривожлантириш бўйича Ўзбекистон Республикаси Иқтисодиёт вазирлиги, Молия вазирлиги, Давлат мулки қўмитаси томонидан ишлаб чиқилган тадбирлар тасдиқлансин.

Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари икки ой муддатда 2010 йилгача бўлган даврда минтақаларда уй-жой қурилишини ривожлантириш бўйича ташкилий-техникавий чора-тадбирларни ишлаб чиқсинлар ва тасдиқласинлар, унда:

ер участкалари ажратиш ва якка тартибдаги уй-жой қурилиши массивларини комплекс ҳолда барпо этиш;

якка тартибдаги уй-жой қурилиши янги массивларини маҳаллий бюджетлар маблағлари ҳисобига зарур муҳандислик коммуникациялари билан таъминлаш;

якка тартибдаги уй-жой қурувчиларнинг маҳаллий қурилиш материаллари ва конструкцияларга бўлган талаб-эҳтиёжларини қондириш;

реконструкция қилинадиган ёки бузиладиган уй-жой фондини аниқлаган ҳолда оммавий сериядаги илгари қурилган кўп хонадонли уйларни реконструкция қилишни назарда тутсинлар.

9. Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги манфаатдор вазирликлар ва идоралар билан биргаликда икки ой муддатда қонун ҳужжатларига мазкур қарордан келиб чиқадиган ўзгартириш ва қўшимчалар тўғрисида Вазирлар Маҳкамасига таклифлар киритсин.

10. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг биринчи ўринбосари Р.С.Азимов зиммасига юклатилсин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
2005 йил 16 февраль.

Олий Мажлисда

16 февраль куни Олий Мажлиснинг Қонунчилик палатасида Ўзбекистон Халқ демократик партияси фракцияси раҳбарияти иштирокида мамлакатимиз ва хорижий оммавий ахборот воситалари вакиллари учун брифинг ўтказилди.

ЖУРНАЛИСТЛАР УЧУН БРИФИНГ

Мазкур фракция раҳбари Аслиддин Рустамов журналистларга Тадбиркорлар ва ишбилармонлар ҳаракати — Ўзбекистон Либерал-демократик партияси, Фидокорлар миллий демократик партияси ва "Адолат" Социал-демократик партияси фракцияларининг "Демократик блок"ка бирлашганлиги муносабати билан ХДП нуқтаи назари ҳақида ахборот берди.

Ушбу масала ХДП фракциясининг 14 февралда бўлиб ўтган йиғилишида муҳокама этилди ва унинг натижаларига кўра тегишли баёнот қабул қилинди.

Ўзбекистон ХДП фракцияси, дейилади ушбу ҳужжатда, парламентда кўпчиликни ташкил этувчи учта

(Давоми 3-бетда).

ЯНГИ ҲАЁТНИ ЭСКИЧА ҚАРАШ ВА ЁНДАШУВЛАР БИЛАН ҚУРИБ БЎЛМАЙДИ

(Давоми. Боши 1-бетда).

Шу сабабли мен бу масаланинг нақадар муҳим ва долзарблигини яна бир бор таъкидлаб, сизлардан сўрамоқчиман: бу жараёнга бугун ҳар қайсингиз ўз соҳангизда қандай амалий ҳисса қўшяпсиз?

Масалани айнан шундай қўйишни ўринли, деб биламан.

Ўзингиз бир ўйлаб кўринг. Ҳозирги кунда ҳаётимизда ўз ечимини кутаётган қанчадан-қанча муаммолар, аввало, жамиятимизни янгилаш ва ислоҳ қилиш, халқимизнинг оғирини енгиллатиш йўлида ғов-тўсиқ бўлиб турган салбий ҳолатлар ҳақида кўп гапириш мумкин. Айниқса, аҳолини иш ва даромад билан таъминлаш, одамларимизнинг бошқалардан кам бўлмайдиган ҳаёт кечириши учун шароит туғдириб бериш каби қатор долзарб масалаларнинг жойларда ҳанузгача ҳал бўлмай келаётганини таъкидлаш лозим.

Жумладан, инсон ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоялаш, аҳолининг таъминоти ва ижтимоий муаммоларни ечиш сингари муҳим масалаларга беписандлик билан қараш, қонунбузарлик, тамагирлик, ўз вазифасини суиистеъмол қилиш ҳолатлари ҳамон учраб турганини, бундай салбий кўринишларни қонун асосида бартараф этиш ҳақида ҳали кўп бош қотириш кераклигини шу залда ўтирганларнинг барчаси яхши билади, деб ўйлайман.

Умуман, ҳукумат ва унинг аъзолари зиммасига юкланган қайси масалаларни олмайлик — бу иқтисодиётимизга ва хўжалик субъектларига ҳар томонлама эркинлик бериш бўладими, саноат ёки қишлоқ хўжалиги бўладими, ер ости, ер усти бойликларидан оқилона фойдаланиш бўладими, хусусийлаштириш, маҳсулот ишлаб чиқаришни монополиядан холи қилиш ва соғлом рақобатни ташкил этиш бўладими, қўшни давлатлар ва хорижий ҳамкорларимиз билан иқтисодий муносабатлар, савдо-сотиқ масалалари бўладими, таълим-тарбия ва соғлиқни сақлаш ёки бандлик ва ижтимоий муҳофаза масалалари бўладими — уларнинг барчасида мавжуд муаммоларни ечиш учун, очиқ тан олиш керак, кўпчилик раҳбарларда масъулият, қатъият ва азму шижоат етишмаслигини кўриш қийин эмас.

Бугунги кунда ҳукумат олдида турган вазифаларнинг тўлақонли бажарилиши учун, менинг фикрим бўйича, авваламбор, иккита нарсани талаб қилиш керак.

Биринчи талаб — ҳар бир мутасадди раҳбарнинг ўз ишига бўлган масъулиятини тубдан ўзгартириш, шахсий жавобгарликни ошириш. Бизда баъзи вазирлар борки, йил давомида бирон нарсани сўрамасангиз, ўзича ҳеч қандай таклиф ва ташаббус билан чиқмайди. Уларнинг хаёлида бир гап: ҳеч ким менга тегмаса, бас, тинчгина куним ўтса бўлди. Бу энг номаъқул, керак бўлса, энг зарарли ёндашувдир.

Иккинчи масала — ҳукумат аъзоси сифатида сизларга катта ишонч, катта вазифа юклатилган. Лекин шу ишонч, шу вазифага муносиб бўлиш учун ҳар қайсингиз тегишли билим ва тажриба, юқори малакага эга бўлишингиз шарт. Рус тилида буни "компетентность" дейди. Яъни, ўз соҳасида компетентли бўлиш — бу замон талаби. Ўзбекча айтганда, ўз ишининг устаси бўлиш, ўз соҳасининг сирларини ҳар томонлама чуқур билиш керак.

Биз ҳар бир раҳбарнинг фаолиятига мана шу иккита талабга қай даражада жавоб беришига қараб баҳо берамиз ва хулоса чиқарамиз. Мен бу икки талабдан биринчисига, яъни масъулият масаласига кўпроқ эътибор бераман. Майли, раҳбарнинг билими етишмасин, уни ўрганса бўлади. Лекин у масъулият ва жавобгарликни унутса, ишда ҳеч қандай силжиш ва ўзгариш бўлмайди.

Бугун халқимиз, жамоатчилигимиз сайлов пайтида ва ундан кейин айтилган шунча яхши гаплар, шунча ваъда ва даъватлардан сўнг, мана, сайлов ўтди, қанча одам депутат, қанчаси сенатор бўлди, ҳукумат аъзолари тасдиқланди, энди ҳаётимизда албатта янги ўзгаришлар бўлади, деган ишонч билан яшамоқда. Узоқ Қашқадарё, Сурхондарё, Фарғона ёки Қорақалпоғистондами — шу заминда яшаётган барча юртдошларимизнинг кўнглида шундай ишонч бор.

Бизнинг зиммамиздаги энг муҳим вазифа — эл-юртимизнинг ана шу ишончига муносиб бўлиш, одамларнинг ҳаётини амалий ишлар билан яхшилашдан иборат.

Биз раҳбарлар бир нарсани қулоғимизга қўрғошиндай қуйиб олишимиз керак. Агарки, бизга катта умид ва ишонч билан қарайдиган одамларнинг дастурхонида, оилавий аҳволида, рўзғор тебратишида, умуман, кундалик ҳаётида ижобий ўзгаришлар кўзга ташланмаса, бу аҳолининг ҳақли эътирози ва норозилигига олиб келиши табиий ҳол.

Шунинг учун ҳам биз қаерда, қайси лавозимда ишламайлик, раҳбарлик ишимизнинг самараси ва маҳсули охир-оқибатда ана шундай мезон билан ўлчанади, десак, айни ҳақиқатни айтган бўламиз.

Агар шу мезон асосида баҳо берадиган бўлсак, шуни ҳам афсус билан тан олишга тўғри келади — бугун замон шиддат билан ўзгаряпти, аммо бизнинг онгимиз, дунёқарашимиз жуда секинлик билан ўзгаряпти. Мени ташвишга соладиган, керак бўлса, қийнайдиган оғир муаммо ана шу.

Яширишнинг ҳожати йўқ, ҳозирги кунда биз турли қийинчиликларни бошимиздан кечиряпмиз, ҳали ечилмаган муаммоларимиз ҳам кўп. Лекин, инкор этиб бўлмайдиган бир ҳақиқат борки, агар ўзимиз жон куйдирмасак, ўзимиз ишламасак, ҳеч ким четдан келиб бизнинг ўрнимизга ишламайди, бу муаммоларни ҳал қилиб бермайди.

Бу масалаларнинг асосий ечими эса, ҳеч шубҳасиз, юртимизда бошланган ислоҳотлар ва эркинлаштириш жараёнини изчиллик билан давом эттириш ва мантиқий якунига етказишдан иборат.

Содда қилиб айтадиган бўлсак, эркинлаштириш дегани — бу қўлоёғимизни кишан каби боғлаб турган ҳар қандай тўсиқлардан бутунлай халос бўлиш дегани. Аслида иқтисодиётга нисбатан ишлатилган бу сўз бугунги кунда суд-ҳуқуқ масаласи бўладими, давлат ва жамият қурилиши ёки фуқаролик идораларини шакллантириш бўладими, оммавий ахборот воситалари ёки инсон ҳуқуқлари бўладими, жамиятимизнинг барча соҳасига дахлдор бўлган ғоят муҳим масалага айланмоқда.

Эркинлаштириш жараёнлари, аввало, иқтисодиётда, биринчи галда, кичик бизнес ва тадбиркорлик соҳасида ижобий ўзгаришларга олиб келмоқда. Айниқса, одамларнинг ўз имкониятларини рўёбга чиқариши учун, ўз кучига, ақл-заковатига ишониб яшаши учун мустаҳкам пойдевор бўлмоқда.

Лекин савол туғилади: бугун бу жараённи янада чуқурлаштириш учун нималар тўсиқ бўлмоқда?

Очиқ айтишим керак — бунга, авваламбор, бюрократик аппарат тўсқинлик қилмоқда.

Мана, мисол учун, қишлоқ туманларидан бирида фаолият кўрсатаётган ҳокимнинг фаолиятини олайлик. Аслида бу масала ҳаммангизга тегишли. Шу ҳоким фермерлик ҳаракатини ривожлантириш, бу соҳа вакилларини қўллаб-қувватлаш, уларни ер билан, кредит ресурслари билан таъминлаш, мухтасар айтганда, фермер хўжаликларининг мустақил оёққа туриб олишига имконият яратиб бериш учун қай даражада жон куйдиради? Айтинглар, шундай шароит туғдириб бермасдан туриб, бирон-бир давлатда бу соҳа ривожланганми ўзи? Дунёда бундай тажриба йўқ.

Ҳозирги пайтда республикамизда 159 та қишлоқ тумани бор ва уларнинг ҳар бири учун фермерлик ҳаракатини ривожлантириш ҳаётнинг энг муҳим талаби бўлиб турибди. Бу соҳада олдимиздаги асосий мақсад ҳам шундан иборат. Чунки эски колхоз ва совхозларнинг даври аллақачон ўтиб бўлганидек, бугунги ширкатларнинг ҳам даври ўтиб бормоқда.

Модомики, фермерлик қишлоқ хўжалигини ривожлантиришнинг самарали усули экан, бу ҳаракатга кенг йўл очиб бериш, фермерларни мулк эгасига айлантириш, масъулиятини ошириш, ерни уларга 50-100 йиллик муддатга ижарага бериш, ҳисоб-китоб ишларини тўғри йўлга қўйиш орқали бу мақсадга эришиш мумкин.

Шуларнинг ҳаммасини инобатга оладиган бўлсак, биз фермер хўжаликларини, таъбир жоиз бўлса, бамисоли ёш боладек асраб-авайлаб тарбиялашимиз лозим. Майли, буларнинг орасида 10-15 фоиз номига фермерлик қиладигани ҳам бўлсин. Улар ерни олади-ю, ерёнғоқ, қовун-тарвуз экиб, уни фақат ўз манфаати учун ишлатади. Шартномага амал қилмайдиган бундай фермерларга нисбатан эса қонун асосида иш олиб бориш даркор.

Айтайлик, ер бир йил ҳосил бермаслиги мумкин. Шундай ҳолатда унинг эгасини секин чақириб, сабабини аниқлаш лозим. Агарда ижарага олинган ер икки-уч йил узлуксиз ўз харажатини оқламаса, фермер уни қайтариб топшириши керак. Буларнинг ҳаммаси қонунда акс эттирилган. Фермерликни эплолмаганлар бориб бошқа иш топсин. Нега деганда, шуни ҳам айтиш керакки, дангасалар ҳеч қачон фермер бўлолмайди.

Бугунги кунда ҳокимлар бу ўта муҳим масалага айнан мана шундай кўз билан қараши даркор. Лекин амалда нима бўляпти? Кўпчилик жойларда фермерлик ниқоби остида ерни биринчи навбатда ўз қариндош-уруғларига бериш ҳаракатлари учрамоқда. Шундай сохта "фермер"ларга сувга яқин, ҳосилдор, сифатли ерлар беριляпти. Уларга бошқа масалаларда ҳам алоҳида ғамхўрлик кўрсатиляпти. Албатта, шундан кейин адолат бузилади, шундан кейин фермерлар нафақат ҳокимга, балки давлатга ҳам ишонмай қўяди.

Хўш, бундай ҳокимларга давлат манфаатларини ҳимоя қиладиган шахс деб баҳо бериш мумкинми? Албатта, қонунни менсимасдан, ўз манфаатини устун қўядиган мансабдорларга нисбатан тегишли чораларни қўллаш — ўз йўли билан, лекин жамиятимизда илдиз отаётган бундай иллат, бундай кайфият билан биз асло муроса қилолмаймиз.

Мухтасар қилиб айтганда, биз учун устувор вазифа бўлган фермерлик ҳаракатини ҳар томонлама ривожлантириш мақсадида мунтазам иш олиб бориш, бу борада таъсирчан ва самарали механизмларни қўллаш керак. Масалан, ўтган йили қарздор бўлиб қолган фермерлардан қарзлар ундириб олинди. Чунки фермер шартнома режасини бажармасдан, давлат манфаатига беписанд қарайдиган бўлса, бу албатта яхшиликка олиб келмайди.

Афсуски, кейинги пайтларда қишлоқ хўжалиги соҳасида катта лавозимда ўтирган айрим собиқ амалдорлар ҳокимларни ёмон бир одатга ўргатиб қўйган. Яъни, "фишка" деган қонунсиз кўрсатмаларни жорий қилиб, минерал ўғит, ёнилғи-мойлаш материаллари учун олдиндан ҳисоб-китоб қилмасдан, бу моддий ресурсларни хўжаликларга бериб юбораверган. Ҳосил топшириш вақти келганда эса, бу йил баҳор серёғин келди, ёзда сув етишмади, ғўзани дўл ёки сел уриб кетди, деган баҳоналар рўкач қилинаверган. Ана шундай раҳбарлар ва жойлардаги ҳокимлар, кузда битта ёмғир ёғса, қанийди, деб худога ёлвориб юради, чунки номига бир томчи ёғса, ўз айбини ёпиш учун уларга баҳона топилади.

Оқибатда минерал ўғит, ёнилғи-мойлаш материаллари, кимёвий воситалар ва бошқа маҳсулотларни ишлаб чиқарган, етказиб берган заводларда ишчиларга ойлик йўқ, у ёқда дебиторлик, бу ёқда кредиторлик қарзлари кўпайиб кетган.

Энг ёмони, бундай раҳбарлар йил охирида, шунча қарзни нима қилиш керак, мана шу ҳужжатга имзо чекинг, давлат шундан воз кечсин, деб келади, келаверади. Минг афсуски, бундай пайтда юқори ҳукумат мансабида ўтирган айрим шахслар бу масалада етарли даражада масъулият кўрсатмайди ва бунинг натижасида давлатга жуда катта зарар етади.

Шунинг учун ҳам мен бугун масъулиятни ошириш масаласини биринчи талаб сифатида сизларнинг олдингизга кескин қилиб қўймоқдаман.

Ҳозирги кунда республикада мингдан зиёд ширкат хўжалиги бўлса, уларнинг аксарияти қарзга ботган. Бу муаммони ечиш учун нима қилиш керак? Аввало, қарзни узиш керак. Қарзини узмаса, уларга яна бир йилга олдиндан минерал ўғит, ёнилғи, уруғлик бериш керак бўлади. Бозор иқтисодиёти талабларига зид бўлган бундай ҳолатлар учун биз одатда ана шу моддий ресурсларни ишлаб чиқарадиган ва сотадиганларни айбдор қиламиз. Лекин бу иллатнинг шунчалик томир отиб кетишига фақат шулар жавобгарми? Юқорида ўтириб, шу ишларга рухсат бераётганлар-чи?

Мана шундай номаъқул ҳолатларга бутунлай барҳам бериш учун бошқарув соҳасида, авваламбор, самарали ишлайдиган изчил система, тизимни шакллантириш керак. Ва бу тизим шундай ишлаши керакки, **борди-ю бирор-бир мансабдор шахс давлат сиёсатидан чекиниб, қонунга хилоф ишлар билан шуғулланадиган, ўз манфаатини давлат, халқ манфаатидан устун қўядиган бўлса, у кимлиги, кимнинг қариндоши, қайси раҳбарнинг оғайниси эканидан қатъи назар, муқаррар равишда жазосини олиши шарт. Яъни, бундай жазонинг муқаррарлигини шу одамдан юқори лавозимда ўтирганлар эмас, балки тизимнинг ўзи талаб этиши зарур.**

Жамиятда ана шундай қараш, ана шундай тушунча шаклланган тақдирдагина қонунга итоат қилиб яшаш ҳаётий меъёрга айланади, қонун устуворлиги сўзда эмас, амалда таъминланади.

Шу муносабат билан мен ҳуқуқ-тартибот органлари ва олимларимиздан, қандай қилиб шундай тизимни вужудга келтириш мумкин, қандай қилсак, қонунга итоат қилмайдиганлар сўзсиз жазога тортиладиган бўлади, нима ҳисобидан аҳолининг ҳуқуқий маданияти ва онгини оширишимиз керак, деб сўрамоқчиман.

Шу масала юзасидан мутасадди давлат ва ҳукумат идоралари тегишли таклифларни тайёрлаши лозим. Ушбу таклифларда бу мақсадга эришиш учун қайси қонунларни ўзгартириш, қандай янги қонунларни қабул қилиш ва уларни амалга ошириш механизмларини ишлаб чиқиш кераклиги ўз ифодасини топиши зарур.

Агар Ғарб давлатларининг биздан устунлиги нимада, деб сўраса, мен, қонун устуворлиги ва жазонинг муқаррарлигида, деб айтган бўлардим.

Бизда эса кимдир қонунни бузса, айтайлик, солиқни ўз вақтида тўламаса, кечирамиз. Боз устига, солиқчи текшириб келса, айбдор унинг чўнтагига бир нарса солса, бўлди — олам гулистон.

Мана шундай иллатга чек қўйиш учун солиқ идораларидаги раҳбарларни тумандан-туманга тез-тез алмаштириб туриш тажрибасини кенг қўллаш зарур, деб ўйлайман.

Яна бир муҳим масалага эътиборингизни қаратмоқчиман. Бу — давлат ходимларини лавозимга танлаш ва тайинлаш билан боғлиқ.

Бу ҳақда гапирганда, кўп учрайдиган нохуш бир ҳолатни таассуф билан айтишга мажбурман. Масалан, бир номзодга ишонч билдириб, уни вазирлик лавозимига қўямиз. Ярим йилбир йил ўтгач, қани, ишларингизни бир кўрайлик, деб, у бошқараётган соҳанинг аҳволи билан қизиқсангиз, ҳар қайси бўлим ёки тармоққа, бошқарув ишига ўзининг таниш-билишлари, қариндошларини, бир пайтлар Ғаллаоролдами ёки бошқа жойдами, бирга ишлаган оғайнисини қўйган бўлиб чиқади. Яъни, маҳаллийчилик ва ошна-оғайнигарчилик касалига дучор бўлади.

Қачонки, биз кадрлар масаласининг ишимизга энг катта зиён етказадиган мана шундай салбий томонларини бартараф эта олсак, кўп муаммоларни ечишга имкон туғилади. Бизнинг асосий вазифамиз қаерда шундай касаллик пайдо бўлди, қаерда илдиз отди — шуни аниқлаб, ўз вақтида чорасини кўришдан иборат. Борди-ю касаллик кучайиб кетса, уни жарроҳлик йўли билан кесиб ташлаш, лўнда қилиб айтганда, нопок ва ноқобил кадрлардан воз кечишдан бошқа илож қолмайди. Чунки битта бемаза раҳбар нафақат ишни барбод қилиши, балки минглаб инсонларнинг ҳаётини бузиши мумкин.

Шуни таъкидлаш зарурки, давлат хизматчилари орасида коррупцияга, хизмат вазифасини суиистеъмол қилиш ҳолатларига қарши доимий кураш олиб бориляпти. Қонунни бузган, жиноятга қўл урган нопок ходимларни ҳуқуқ-тартибот идоралари вақтида ушлаб, жазосини беряпти. Лекин бу масалада олиб борилаётган ишлар мутлақо етарли эмаслигини таъкидлаш жоиз.

Ҳаммангизга маълумки, бизда давлат — бош ислоҳотчи деган тамойил бор. Бугун шу иборани янгича тарзда, янгича мазмунда қўллаб айтадиган бўлсак, асосий ислоҳотчи давлат ходими бўлиши керак. **Ҳозирги кунда ислоҳотлар тақдирини, энг аввало, давлат ва ҳукумат идораларида масъул лавозимда ўтирган одамлар ҳал қилишини, бинобарин, улар шу масалага бевосита жавобгар эканини барчамиз чуқур англаб олишимиз шарт.**

Муҳтарам дўстлар!

Бугун сизлар Ўзбекистон ҳукуматининг янги аъзолари этиб тасдиқландингиз. Мен сизларни билдирилган бундай ишонч билан табриклаш билан бирга, огоҳлантириб ҳам қўймоқчиман. Буни ҳаммангиз тўғри тушунасиз, деб умид қиламан. Огоҳлантириш шундан иборатки, бу ишончни оқлай олмасдан, қандайдир лоқайд, бепарво бўлиб юриш, сезгирликни, ташаббускорликни йўқотиш сизларга ярашмаслигини, энг муҳими, мендан кетгунча — эгасига етгунча, деган касалликдан бутунлай жудо бўлиш вақти келганини эсингиздан чиқарманг.

Мен юқорида ҳукумат аъзоларининг кўпчилиги ҳақида ўз фикримни, керак бўлса, танқидий гапларни ҳам очиқ билдирдим. Шундан хулоса — гўёки ҳаётда ҳеч нарса ўзгармагандек, яна эскича ишлайвераман, деганлар қаттиқ хато қилади.

Нега деганда, бугун биз барпо этаётган янги ҳаётни — фаровон ва эркин жамиятни эскича қараш ва ёндашувлар билан қуриб бўлмайди. Сафларимизни ана шундай одамлардан ўз вақтида тозалаш, давлат аппаратининг бутун кучи, имконият ва салоҳиятини шу йўлда сафарбар этиш — бу Президент сифатида менинг асосий бурчимдир.

Бугун барчангиз янги вазифага киришар экансиз, бошиданоқ масъулиятни сезиб, масалани қаттиқ ва принципиал қўйишингиз зарур. Аввало, масалани ечиб бериш, кейин шу бўйича ижросини талаб қилиш лозим.

Айтиш мумкинки, ҳар қайси вазирлик — бу ўзига хос бир штаб.

Штаб дегани эса вазиятни чуқур ва атрофлича таҳлил этадиган, мавжуд хавф-хатарларни аниқлаб, жорий ва истиқбол режаларини тузадиган, шу мақсадда конкрет чора-тадбирларни амалга ошириш учун масъул бўлган марказдир.

Мен ҳар қайси вазирликнинг ўз ишига мана шундай қарашини талаб қиламан. Қўлингизда ишлаётганлардан қайси бири талабга жавоб бермайдиган бўлса, тегишли муддатда шу тўғрида ўз таклифларингизни билдиринг.

Мен, аввало, ташкилий ишлар, кадрлар масаласини назарда тутяпман. Қайси вазирликда ходимларни кўпайтириш, қўшимча штат бериш керак? Буни ҳам асослаб, таклифларингизни беринг. Қайси вазирликда кимни алмаштириш керак бўлса, буни ҳам сўранг. Майли, бу масалаларни ечишни мен ўзимга оламан. Чунки кўпчилигингиз кимнидир жойидан қўзғатишдан қўрқасиз. Ишга тайинласангиз, ўз номингиздан тайинлайсиз, лекин ишдан олсангиз, нима қиласиз — юқоридан, яъни Президентдан шундай буйруқ бўлди, дейсиз. Эй, ака, энди хафа бўлмайсиз, менга буюрса, ишингизни давом эттирсангиз бўларди, лекин на илож, тепадан тушган буйруқни бажариш керак, дейсиз.

Аслида, қандай раҳбар қўл остидаги кишилардан қўрқади?

Кимningки, бир муттаҳамчилиги бўлса, тили қисиқ жойи бўлса, ўша одам қўрқади ва бундай жойда соғлом муҳит бўлмайди.

Яна бир муҳим масалага тўхталиб ўтмоқчиман.

Ҳаммангизга маълумки, Олий Мажлис Қонунчилик палатаси ва Сенатининг қўшма мажлисидаги маърузада Конституциямизга киритилган ўзгартишлар бўйича Президент зиммасидаги айрим вазифалар нафақат Сенатга, балки ҳукуматга ҳам берилгани баён этилди.

Мана шу масалаларга аниқлик киритиш учун мен 5 февраль куни бир қарорга имзо чекдим. Ана шу ҳужжатда Вазирлар Маҳкамасига юкланган қандай вазифалар Президент билан албатта келишув асосида ҳал қилиниши, қайси масалаларни ҳукумат ўзи ечиши, умуман, бу борада ишни ташкил этиш принциплари аниқ-равшан кўрсатилган.

Мисол учун, Ташқи ишлар ёки Мудофаа вазирлигининг вазифаси бўладими, хавфсизликни таъминлаш ёки ҳуқуқни муҳофаза қилувчи идоралар фаолияти бўладими, чегараларнинг дахлсизлигини сақлаш масаласи бўладими — буларнинг барчаси ана шу қарорда аниқ ифода этилган.

Ўйлайманки, ана шу оғир ва масъулиятли вазифаларни Президент ўз зиммасига олиши зарур. Албатта, Вазирлар Маҳкамасининг ҳам бу масалаларга алоқаси бор, лекин масъулият юз фоиз Президент зиммасида бўлиши керак.

Масалан, иқтисодиётни оладиган бўлсак, катта-катта режаларни ишлаб чиқиш, мамлакат ривожининг келгуси йўналишларини, бир йиллик, уч йиллик прогнозларни белгилаш, баланслар масаласи, жумладан, олтин-валюта баланси, унинг захиралари қандай бўлиши сингари жиддий масалалар ҳам Президент билан келишилган ҳолда ҳал қилиниши мақсадга мувофиқдир.

Шу муносабат билан Вазирлар Маҳкамаси, унинг таркибий тузилмаси, департаментларининг ишини замонавий асосда, самарали ташкил этиш, ҳукумат барча бўғинларининг фаолияти бир-бири билан узвий боғланиб кетишини таъминлаш ғоят муҳим аҳамиятга эга.

Эътибор берган бўлсангиз, нима учун ҳамма масалалар, вазифалар соҳа-соҳа қилиб, яъни комплекслар бўйича бўлиб берилди? Бундан мақсад шуки, ишда, аввало, қатъий, аниқ тартиб-интизом ва албатта натижа бўлиши керак.

Бинобарин, Бош вазир ўринбосарлари ўз комплекси бўйича ишни бошқариб, жавобгарликни охиригача ўз зиммасига олиши лозим. Ҳар қайси ҳукумат аъзоси, ҳар қайси вазир ўз соҳасига масъул бўлиб, Президент олдида жавоб беради. Керак бўлса, Парламентга бориб, депутатлар олдида ҳам ҳисоб беради.

Биз юртимизда давлат ва жамият қурилиши борасида ҳеч кимдан нусха олмасдан, ўз мустақил йўлимизни танлаб, шу йўлдан изчиллик билан бормоқдамиз. **Давлат қурилиши, давлат бошқаруви, содда қилиб айтганда, давлатни идора қилишда биз, ким нима демасин, ўзимизга мос, ўзимизга хос йўлдан ҳеч қачон қайтмаймиз.** Биз бугун — орадан ўн тўрт йил ўтиб, ким бизга дўст, хайрихоҳ, ким душман эканини жуда яхши билиб олдик.

Давлат қурилиши ва бошқаруви соҳасида бугун жорий этилаётган янги ўзгаришлардан кўзланган асосий мақсад нима? Мақсад — ҳокимият барча тармоқлари, жумладан, ижро ҳокимияти бўлмиш ҳукумат фаолиятининг масъулияти ва самарасини ошириш.

Шуни алоҳида таъкидламоқчиманки, Президент ижро ҳокимиятининг фаолияти билан боғлиқ асосий масалалардан ҳеч қачон четда турмайди. Нега деганда, менда масъулиятни бошқаларга юклаш истаги ҳам, имконияти ҳам йўқ. Айтайлик, қайсидир вазир бирор-бир муаммони бошқаларга юклашни ўйлаши мумкин. Аммо Президент кимга юклайди? Охир-оқибатда ҳар қандай масала бўйича Бош вазир ва унинг ўринбосарларига ҳам, ҳар қайси вазирга ҳам Президент жавобгар.

Маълумки, Ўзбекистон Республикасида давлат бошқарув усули Президентлик бошқарув шаклига асосланади ва бу қоида Конституциямизда муҳрлаб қўйилган. Шунинг учун бу масалада ҳеч қандай тушунмовчилик бўлмаслиги керак.

Юқорида зикр этилган маърузада мен "бошқариладиган иқтисод" ёки "бошқариладиган демократия" деб аталмиш моделлар бизга мутлақо тўғри келмайди", деб бежиз айтганим йўқ.

Такрор айтаман, одамларимизнинг сиёсий онги ва савияси қанчалик юксалса, биз демократия йўлида қанча кўп ижобий ўзгаришларга эришсак, эркинлаштириш жараёнлари ҳам шунча тезлашади ва шу асосда Президент 90-йиллардаги мураккаб бир шароитда ўз зиммасига олишга мажбур бўлган ваколатларни тегишли тузилмаларга бериши учун имконият туғилади.

Эътибор қилган бўлсангиз, мен Россиянинг "Независимая газета"си мухбирига берган интервьюда ҳам шу ҳақда фикр юритилган. Яъни, 90-йилларда мен кўп вазифаларни, демакки, масъулият ва жавобгарликни ҳам ўзимга олишга мажбур эдим. Ўша пайтда бу ишларни ишониб топшириш учун атрофимда бошқа ҳеч ким йўқ эди. Топширсам ҳам бажармасди. Бажариш у ёқда турсин, бир кўзи билан чапга, бир кўзи билан ўнгга қарайдиган одамлар ҳам жуда кўп эди. Уларнинг аксарияти ишлаш ўрнига, айтайлик, кимнинг тарафини олиш, кимнинг орқасидан эргашиш ҳақида ўйлар эди. Шукурки, энди у кунлар ортда қолди.

Бугун биз ҳукумат ўз вазифасини тўлақонли адо этиши, таъбир жоиз бўлса, ўз аравасини ўзи тортиши учун Р.Азимовни Бош вазирнинг биринчи ўринбосари лавозимига тасдиқладик. Айтмоқчиманки, Бош вазир Ш.Мирзиёевнинг юкини енгиллаштириш учун унга биринчи ўринбосар тайинланди.

Биринчи ўринбосарнинг зиммасига, авваламбор, энг мураккаб соҳалар, яъни иқтисодиёт, банк ва молия масалалари учун жавоб бериш масъулияти юкланди. Энди хусусийлаштириш ёки молия-банк соҳаси бўладими, пул муомаласини тартибга солиш ёки миллий валютамиз — сўмни мустаҳкамлаш, унинг курсини барқарор сақлаш бўладими, ана шундай муҳим ва устувор йўналишлар бўйича олиб борилаётган ишларни тўлиқ Р.Азимовдан сўраймиз.

Айни пайтда унга истеъмол товарлари ишлаб чиқариш ва савдо соҳаларини бошқариш вазифаси ҳам топширилди. Бу эса бугунги кунда ушбу масалаларнинг алоҳида эътиборга лойиқ эканини кўрсатади.

Мен шу борада Молия вазирлигининг масъулияти ҳақида қисқача тўхталиб ўтмоқчиман.

Молия вазири С.Раҳимовга асосий эътироз шуки, агар сиз масалага жуда енгил қараб, ҳамма нарсага имзо чекаверадиган бўлсангиз, билиб қўйинг, янглишасиз.

Молия — бу ўзбек тилида "хазина" дегани. Хазинанинг ўзи нима? Давлатнинг хазинаси, унинг даромад ва буромадини, бугунги ва эртанги кунини белгилайдиган бойлик қаерда сақланади, ким уни ҳимоялайди? Албатта, Молия вазирлиги. Шу маънода, агар менга қолса, Молия вазирлигини Хазина вазирлиги деб атаган бўлардим.

Шунинг учун барчани огоҳлантириб қўймоқчиман: борди-ю бирон-бир ҳужжатда молия вазирининг имзоси бўлмаса, бу ҳужжат устида ишни давом эттиришнинг ҳеч қандай маъноси йўқ.

Бу масалада асло зуғум ўтказиш ва зўравонлик бўлмаслиги зарур. Олдиндан айтмоқчиман, шу залда ўтирган Бош вазир ўринбосарлари ва вазирларнинг ҳар бири ўз соҳаси манфаатини ўйлайди. Лекин давлатнинг хазинаси битта. Мен хазина деган сўзни бекорга ишлатмадим. Миллий хазина битта — фақат давлатники.

Агар қўйиб берсангиз, бир раҳбар енгил саноатни ривожлантириш учун пул керак, деб келади. Иккинчиси эса, ўзи бошқарадиган нефть ва газ соҳасига маблағ сўрайди. Ўзимизникилар етмагандек, чет элдан ҳам турли корчалонлар келади, гапни фақат шундан бошлайди.

Бир қарашда, ният яхшига ўхшайди. Масалан, хорижий молия ташкилотлари сизга 8 ёки 10 фоизли эмас, 5 фоизли кредит берамиз, дейди. Лекин, ҳисоблаб кўрсангиз, фоизининг ўзи отнинг калласидек пул бўлади. Бугун бизга кўпроқ таклиф қилинадигани — 10 фоизли кредитлардир. Бу — олган кредитни 10 йилда икки баробар қилиб қайтарасиз, дегани. Баъзи вазирлар ва уларнинг қўлида ишлайдиганлар эса кредит дегани осмондан тушади, деб ҳисоблайди шекилли, масаланинг шу томонларини ўйлаб кўрмайди. Мана, у давлатдан, бу банкдан келди, кредит бермоқчи, деб хурсанд бўлади.

Аммо улар кредитни қайтариш нима ҳисобидан бўлади, бизнинг шундай имкониятимиз борми ёки шу тариқа қарз ботқоғига ботиб қолмаймизми, деб ўйламайди. Ота-бобомиздан қолган бир нақл борки, шуни эслаш ўринли, деб биламан. Яъни, қарз олишдан олдин узишни ўйлаш керак, деган ҳикматни ҳеч қачон эсимиздан чиқармаслигимиз лозим.

Бизнинг бугунги ҳаракатимиз шундайки, биз мавжуд имкониятлардан, яъни, валютамиз бақувват, инфляция даражаси паст бўлганидан фойдаланиб, кўпроқ одамларнинг иш ҳақини, пенсия ва нафақа пулларини ошириш ҳақида ўйлайлик. Ҳозир биз учун, аввало, шу нарса муҳим.

Бугунги кунда умумтаълим мактаблари, академик лицей ва коллежларга бюджет маблағларининг қарийб 50 фоизи сарфланяпти. Табиийки, ҳар қандай давлат ҳам бундай катта харажатларни кўтариши қийин, аммо биз, қанчалик оғир бўлмасин, бунинг учун зарур маблағ ва ресурсларни излаб топяпмиз.

Лекин, минг афсуски, бу соҳада баъзи бир хунук ишлар кўзга ташланмоқда. Мана, шунча замонавий коллежлар қурилди, лекин уларда кимлар ишлаяпти? Коллеж директорларини тасдиқлаш расман Вазирлар Маҳкамасининг ваколатига киритилган. Лекин амалда бу иш қандай йўлга қўйилган?

Янги-янги коллежлар ишга туширилди, уларда ўқиш бошланди, деган гапларни эшитяпмиз, телевизорда кўряпмиз. Хўш, уларнинг раҳбарларини қачон тасдиқлаш керак — ишга киришидан олдинми? Янги директор иш бошлашдан аввал хўжаликни қабул қилиб олиши лозимми? Ўқитувчиларни тайёрлаш керакми? Коллежларнинг моддий-техник базаси, ўқув жиҳозлари, моддий бойликлар учун кимдир жавоб бериши зурурми? Р.Қосимовнинг шу соҳа бўйича раҳбар бўлиб тайинланганига икки ойдан ошди, аммо тартиб ўрнатиш борасида ҳалибери ҳаракати сезилмаяпти.

Биз катта-катта минбарлардан туриб, таълим ислоҳоти ҳақида кўп гапирамиз, жойларда эса, афсуски, аҳвол бошқача. Мисол учун, бир туманда коллеж қурилишига ажратилган маблағнинг 30 фоизи қўшиб ёзиш йўли билан ўзлаштириб юборилган. Қурилган коллежнинг эса усти ялтироқ, ичи қалтироқ. Мактабларнинг аҳволи ҳам бундан қолишмайди. Шу тариқа бир тўда қаллоб бу борадаги давлат сиёсатини чиппакка чиқаряпти. Туман, вилоят ҳокимларининг эса бу билан иши йўқ. Нима учун бирор киши бундай кимсаларнинг жиловини тортиб қўймайди?

Кеча Бош вазирга учта вилоятдаги коллежларнинг аҳволини ўрганиш тўғрисида топшириқ бердим. Прокуратура ҳам шу масалани текшириши керак. Ўрганинглар, лицей-коллежларда ким директор, ким ўқитувчи, у ерларда қандай ишлар бўляпти? Барчамизнинг эртанги умидимиз бўлмиш фарзандларимизнинг таълим ва тарбия олиши қандай ташкил этилган?

Бу масалада менинг фикрим шуки, Тошкент техника университети қошида коллежлар учун ўқитувчилар тайёрлайдиган қўшимча факультет ташкил этиш керак. Бу факультетни сентябрь ойини кутиб ўтирмасдан, июль ойидаёқ очиш лозим.

Бир сўз билан айтганда, Кадрлар тайёрлаш миллий дастурининг ҳал қилувчи бўғини бўлмиш лицей ва коллежлардаги мавжуд аҳволни яхшилаш юзасидан аниқ чора-тадбирлар режасини ишлаб чиқиш, унинг ижросини таъминлашга алоҳида эътибор бериш зарур.

Ҳурматли дўстлар!

Бугунги учрашувда мен тараққиётимизнинг янги босқичида давлат ва жамият қурилиши, жумладан, ҳукумат фаолиятини ташкил этиш билан боғлиқ асосий вазифалар ҳақида тўхталиб ўтдим.

Энг муҳим масала — ижтимоий-иқтисодий ривожланиш борасида ўзимиз танлаган моделга асосланган ҳолда, халқ ҳаётини яқиндан билиб, одамларнинг ташвиш ва муаммоларини ҳар томонлама юрагимиздан ўтказиб, олдимизда турган мавжуд ғов-тўсиқларни бартараф этиш, замоннинг ўзи олдимизга қўяётган долзарб вазифаларни виждонан ва масъулият билан бажаришдан иборат.

Шу йўлда барчангизга муваффақият ва омад тилайман.

ЖУРНАЛИСТЛАР УЧУН БРИФИНГ

(Давоми. Боши 1-бетда).

партия парламент фракциялари блоки тузилганини мамлакатимизда профессионал парламентнинг қарор топиши ва ривожланишидаги қонуний ва зарурий босқич, деб баҳолайди. Айни пайтда ХДП фракцияси шуни маълум қиладики, у ўз навбатида Олий Мажлиснинг Қонунчилик палатасидаги мухолиф озчилик сифатида фаолият юритади. Фракциянинг ушбу масъул вазифани онгли равишда ўз зиммасига олиши сайловчиларнинг салмоқли қисми томонидан партиянинг қўллаб-қувватлангани ҳамда Олий Мажлиснинг Қонунчилик палатасида сон жиҳатидан иккинчи ўринни эгалловчи парламент фракцияси ташкил этилгани билан изоҳланади.

ХДП фракцияси бу ҳақда маълум қилар экан, Ўзбекистон мустақиллигини мустаҳкамлаш, мамлакатимизда ижтимоий йўналтирилган бозор иқтисодиётига асосланган ривожланган фуқаролик жамияти ва демократик ҳуқуқий давлатни босқичма-босқич шакллантириш ғояларига содиқлигини яна бир бор тасдиқлайди.

Айни пайтда мамлакат сиёсий кучларининг парламентдаги вакилларининг сўл қаноти сифатида ўз сиёсий йўналишини белгилар экан, Ўзбекистон ХДП фракцияси шуни маълум қиладики, Қонунчилик палатасида қонун лойиҳаларини ишлаб чиқиш, муҳокама этиш ва қабул қилишда ўзининг мустақил позициясига эга бўлади, у парламентдаги кўпчилик нуқтаи назаридан фарқ қилиши мумкин.

Фракция меҳнаткашлар, аҳолининг ижтимоий ҳимояга муҳтож қатламлари манфаатларини ифодаловчи, шунингдек, жамиятда ижтимоий адолатни таъминлашга йўналтирилган қонунлар тайёрлаш ташаббуси билан чиқади ва уларнинг қабул қилинишига ҳаракат қилади.

ХДП фракцияси ўзининг қонуний ҳуқуқлари ва парламентчилик фаолияти механизмларидан фойдаланган ҳолда барча даражадаги ҳокимият органлари томонидан аҳолини ижтимоий ҳимоя қилишга оид қонунларнинг бажарилишини, одамларнинг конституциявий ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларининг ҳимоя этилишини танқидий баҳолашни ўз олдига мақсад қилиб қўяди.

Фракция таъкидлайдики, Қонунчилик палатасида парламент кўпчилиги ва парламент мухолифатининг расман ташкил топганлиги фракциялараро соғлом рақобатнинг бошланишини, парламентда турли ижтимоий гуруҳлар ва аҳоли қатламлари манфаатларини ифодаловчи фракциялараро чекловлар ва мувозанатни сақлашнинг самарали механизми жорий этилишини англатади. Олий Мажлиснинг Қонунчилик палатасида мунозара усулининг ривожлантирилиши қонун қабул қилиниши жараёнида турли ижтимоий манфаатлар янада кенгроқ ҳисобга олинишини, демак, қабул қилинадиган қонунлар ва уларнинг ижроси сифати ошишини таъминлайди.

Ўзбекистон ХДП фракцияси етакчиси айтганидек, фракция фракциялараро кураш механизмидан партиянинг сайловолди дастурий мақсадларини изчил амалга ошириш ниятида фаоллик ва масъулият билан фойдаланишни мўлжаллаган.

(ЎзА).

Океан ортидаги қўрғонимиз

Ифтихор

Ҳар бир давлатнинг мустақиллигини, суверенитетини акс эттирадиган белгилар бор. Улар миллий пул, давлат чегараси, миллий армия ва ҳоказолардир. Ушбу сатрларни қоғозга туширар эканман, мустақиллигимизнинг яна бир муҳим белгиси ҳақида ўйланиб қолдим: бу ҳақиқий суверен давлатнинг бошқа давлатлар билан дипломатик миссиялар алмашувидир.

... АҚШ пойтахти Вашингтоннинг Массачусетс авеню, яъни Массачусетс кўчасида «кўпни кўрган» бинолар талайгина. Шулар қаторида 1746-уйнинг бошдан кечирган «саргузаштлари» ҳам анча қизиқ. 1909 йилда қуриб битказилган бу бинонинг тарҳи француз меъмори Жуль Анри де Сибур томонидан яратилган бўлиб, у Франция қироли Луи XV давридаги ажойиб анъаналарга мос равишда барпо этилган. Унинг ички қисмига XVI-XVIII асрларда Франция ҳамда Англияда мавжуд бўлган безак санъати қоидалари асосида ишлов берилган. Американлик тарихчиларнинг айтишича, ўша пайтларда мазкур бино Массачусетс авенюдаги энг йирик ва қимматбаҳо уйлар қаторидан ўрин олган экан.

1996 йили дунёга донғи кетган бу тарихий бино Ўзбекистон ҳукумати томонидан харид қилинди ва мамлакатимизнинг АҚШдаги элчихонаси шу ерда жойлаштирилди.

Айни пайтда Вашингтоннинг энг гавжум кўчаларидан бирига айланган Массачусетс авенюдан элчихона ичига кириб борар экансиз, американча ҳаёт тарзи, кўчалардаги ранг-баранг эълонлару рекламалар, автомобилларнинг шовқини ортда қолиб, бирданига шарқона нафосат ва осойишталик масканига тушиб қолганингизни ҳис қила бошлайсиз.

Элчихонага ташриф буюрган ҳар бир одам, энг аввало, бино қаршисида ҳилпираб турган Ўзбекистон Республикасининг Байроғига кўзи тушади. Бинонинг ичига кираверишда эса, халқимизнинг урф-одатлари, турмуш тарзини акс эттирувчи, миллий услубда безалган хона — галерея меҳмонларнинг эътиборини тортади. Бу ердаги шинамгина хонтахталару уста-нақкошларимиз томонидан ясалган кулолчилик ҳамда мисгарлик санъати намуналари, мамлакатимизнинг тарихи ва ўтмиши, буюк маданияти ва аждодларимиз ҳақида маълумот берувчи турли хил анжомлар ҳам меҳмонларда катта қизиқиш уйғотади. Американлик бирон-бир нуфузли меҳмон ёки элчихонага ташриф буюрган бошқа мамлакат вакилларининг ҳайратланишини кўриб эса, ўзбек деган халқнинг вакили эканлигингдан, Ўзбекистон дея аталмиш муқаддас юртда туғилганингдан мағрурланиб кетасан, киши.

Дарвоқе, биз бинонинг ичи европача услубда безатилганини айтиб ўтгандик. Лекин элчихонага кирар эканмиз, унинг хоналарида шарқона меъморчилик анъаналари яққол кўзга ташланиши эътиборимизни тортди, деворлар сатҳида нақшинкор безаклар, ўзбекистонлик рассомларнинг асарлари. Элчихона ходимларининг айтишича, бу ерга ташриф буюрган меҳмонларга Ўзбекистонимиз ҳақида кўпроқ маълумот бериш, уларда жаннатий юртимиз муҳитига тушиб қолганлик ҳиссини янада кучайтириш мақсадида элчихонанинг ички қисмига миллий безаклар орқали ишлов берилган. Аммо шу билан бирга, бу ердаги тарихий аҳамият ва қимматга эга бўлган барча буюмлар ўз ҳолича турганлигини ҳам айтиб ўтиш даркор.

Қўшма Штатларга келган ўзбекистонликларга ҳар томонлама ёрдам бериш, уларни қизиқтирган саволларга жавоб қайтариш, мамлакатимизни АҚШ халқига таништириш, иккала давлат ўртасидаги ҳамкорлик ришталарини янада мустаҳкамлаш — Ўзбекистоннинг АҚШдаги элчихонаси зиммасига юклатилган асосий вазифалардир. Бу ўта шарафли ва масъулиятли бурчни адо этиш мақсадида айни пайтда элчихонамизда бир гуруҳ юқори малакали дипломатлар хизмат қилишмоқда. Бундан ташқари, Ўзбекистон дипломатик миссиясининг вакиллари АҚШнинг энг йирик шаҳри — Нью-Йоркда ҳам бор.

Таъкидлаб ўтиш кераки, элчихонанинг барча ходимлари мустақил, озод Ўзбекистон тимсолини ўзларининг серқирра фаолиятларида мужассамлаштирадилар.

Ватаннинг қадри, айниқса, мусофирчиликда билинади, деган гап бор. Бу нарса АҚШ заминида сафарда юрган пайтларимизда яна бир бор намоён бўлди. Тил билсанг қийналмайсан, дейишади. Тўғрику-я, лекин нотаниш мамлакатда нотаниш одамлар орасида юрган кезларингизда, ҳатто уларнинг тилини билиш, улар билан бемалол мулоқот қила олиш имконияти ҳам Ватан соғинчини боса олмас экан. Ана шундай дамларда ўз одамларимиз, ўзимизнинг ватандошлар билан оддий ўзбек тилида суҳбатлашиш ҳам нақадар завқли бўлишини юрак-юракдан ҳис қиларкансан, киши.

АҚШга ушбу мамлакат давлат департаменти томонидан ташкил этилган ижодий сафар доирасида келганимиз ва дастуримиз ниҳоятда тиғиз бўлганлиги туфайли ҳамда ўша куни Огайо штатининг Колумбус шаҳрига учиб кетишимиз режалаштирилгани сабаб элчихонамизда унчалик кўп вақт бўлолмадик. Лекин шунга қарамай, қисқа танишув давомида Она юртимиз байроғи ҳилпираб турган Америка заминида ўз элчихонамиз — океан ортидаги қўрғонимиз борлиги қалбимизни ғурур ва ифтихор ҳиссига тўлдирди.

Бобур СОБИРОВ.
Тошкент — Вашингтон — Тошкент.

СУРАТДА: Вашингтондаги Ўзбекистон Республикасининг элчихонаси биноси.

Муаллиф олган сурат.

ОЛАМ НАФАСИ

Янгиликлар, воқеалар, далиллар

Киото протоколи:

ЕТТИ ЙИЛДАН СЎНГ

1997 йилда Японияда Киото протоколи имзоланганди. Унга 159 мамлакат қўшилишига қарамасдан, у ўтган етти йил мобайнида ҳаётга татбиқ этилмади. АҚШ ушбу ҳужжатни ратификация қилишдан воз кечгандан сўнг унинг кучга кириши кўп жиҳатдан Россияга боғлиқ бўлиб қолганди. Ва ниҳоят, кеча Киото протоколи кучга кирди. Унда саноатлашган мамлакатларда чиқинди газларни камайтириш ва бунинг оқибатида атроф-муҳит ифлосланишининг олдини олиш кўзда тутилган. Протоколда 2008-2012 йилларда ўтган асрнинг 1990 йиллардагига нисбатан умумий чиқиндилар миқдори 5,2 фоизга қисқартирилиши шарт қилиб кўрсатилган. Мазкур келишувни ратификация қилган ҳар бир давлат бу борадаги ўз чора-тадбирларини тақдим этишлари лозим.

Россия тарафидан ўтган йил куз фаслида Киото протоколи ратификация қилинганидан сўнг ушбу кенг кўламли дастурнинг амалиётда қўлланилиши аниқ бўлиб қолди. Бироқ АҚШ ушбу глобал дастурни маъқулламаяпти. Экология фидойилари бир қатор мамлакатларда АҚШ элчихоналари олдида намойиш ўтказишни режалаштирмоқда. Улар протоколга АҚШнинг ҳам қўшилишини талаб қилишмоқчи. Расмий Вашингтон эса бу борада ўз позициясини ўзгартирганича йўқ. Оқ уй матбуот котиби Скотт Макклелланнинг сўзларига қараганда, айни пайтда чиқарилаётган чиқинди миқдори табиатга салбий таъсир кўрсатиш даражасида эмас ва ушбу келишув мамлакат иқтисодиёти учун жуда қимматга тушади. Бундан ташқари, АҚШ тарафининг маълум қилишича, ривожланаётган давлатлар — Хитой, Ҳиндистон ва Бразилияда чиқиндилар миқдори йилдан-йилга ўсиб бормоқда. АҚШ Давлат департаменти вакили Ричард Баучер ўтаётган ушбу молиявий йилда ҳукумат табиат муҳофазаси учун 5,8 миллиард, янги технологиялар учун 3 миллиард ҳамда илмий тадқиқотлар учун 2 миллиард доллар ажратганини маълум қилди. Бу чиқиши билан департамент вакили АҚШнинг атроф-муҳит муҳофазасига бефарқ эмаслигини изоҳлашга уринди.

Учинчи дунё мамлакатлари ҳам ушбу глобал ҳаракатга қўшилиши кутилаяпти. Ҳозир Хитой чиқиндилар миқдорининг ўсиб бориши жиҳатидан АҚШдан ўзиб кетди. Лекин, расмий Пекин, Деҳли ва Бразилия протокол Америка тарафидан ратификация қилинмагунича, улар ушбу ҳужжатни имзоламасликларини билдиришди.

2002 йилги маълумотларга қараганда, Испания ва Португалияда чиқиндилар миқдори 40,5 фоизга, Ирландияда — 28,9, Грецияда 26 фоизга ошган. Бу рақамлар экологик хавфнинг нақадар юқори эканлигидан дарак беради.

Кузатувчиларнинг фикрича, Киото протоколида келтирилган шартларни бажариш анча мушкул. Ривожланаётган давлатлар катта фойдадан воз кечишига тўғри келади. Қолаверса, айни пайтда ёнилғи-энергетика масаласи барча мамлакатларда катта муаммо бўлиб турибди. Россия ва Украина мазкур келишувга қўшилган бўлса-да, ушбу мамлакатларда чиқиндилар миқдори 290 миллион тоннани ташкил этади.

Олимларнинг огоҳлантиришича, чиқиндиларни бир жойдан иккинчи жойга кўчириш вазиятни ўзгартирмайди. Лекин дастурдаги шартларнинг бажарилиши атроф-муҳит мусаффолигини таъминлашда кучли омилдир. Муҳими, ушбу ҳужжат дунё миқёсида қонуний кучга кирди. Энди ҳамма гап унинг қай даражада рўёбга чиқишига боғлиқ.

Юнус БЎРОНОВ.

МТС GSM

GSM UZDUNROBITA first cellular

Янги хизмати

«BOSS»

Ўзбекистонда биринчи марта!

"BOSS" хизмати
(Basic Operation System over SMS)

Қўшимча хизматларни SMS орқали ёқиш/ўчириш

BOSS хизмати ёрдамида GSM тармоғи абонентлари ўзлари мустақил шахсий телефонларидан истаган вақтда қўшимча хизматларни ёқишлари ва ўчиришлари мумкин! Энди ўз телефонингизга қўшимча хизмат ўрнатиш учун компаниянинг офисларига мурожаат қилишингиз керак эмас. SMS орқали талаб қилинган хизматни ёқиш/ўчириш учун фақатгина 1 (бир) ёки 0 (нол) рақамини юбориш керак.

ҚЎШИМЧА ХИЗМАТЛАР РЎЙХАТИ

616001	GPRS	616007	Шаҳарлараро алоқага уланиш
616002	Халқаро алоқага уланиш	616008	Кирувчи алоқани кутиш
616003	Маълумотлар юбориш	616009	Кирувчи алоқани ушлаб қолиш
616004	Мобил пейжинг	616010	Рақам аниқланишини тақиқлаш
616005	Кирувчи алоқани бошқа рақамга ўтказиш	616011	Рақам аниқлаш
616006	Конференц-алоқа	616012	Халқаро роуминг

616000	Хизматлар рақамининг рўйхатини олиш

BOSS хизматидан қандай фойдаланиш керак:

1. BOSS хизматини биринчи бор ёқиш учун уни ўз телефонингизга ўрнатишингиз керак. Хизматни ёқиш учун шахсий PUK-кодни 616000 рақамига юбориш керак (шахсий PUK-кодни "Уздунробита" маълумот хизматидан билиш мумкин).
2. Рақамлар рўйхатини ва хизматлар номини олиш учун SMS орқали 616000-рақамга бўш хабар юбориш керак.
3. Хизматни ёқиш учун SMS орқали 1 (бир) рақамини керакли хизмат рақамига юбориш керак. Хизматни ўчириш учун 0 (нол) рақамни керакли хизмат рақамига юборинг.
4. Хизмат ёқилган ё ўчирилганини билиш учун текширилаётган хизмат рақамига бўш SMS хабар юборинг.
5. "Плюс" SIM карточкалар эгалари BOSS хизматидан меню орқали фойдаланишлари мумкин. Бунинг учун менюни ёқиб, "BOSS хизмати" номли янги менюни танлаш керак.

Нархлар (барча солиқларни ҳисобга олган ҳолда):

- Абонент тўлови - йўқ
- "BOSS" хизматини ёқиш - $0.03
- 616000 - 616012 рақамларига 1 SMS хабар юбориш - $0.03

BOSS хизмати орқали хизматларни ёқиш учун тўловлар ва қўшимча хизматларнинг бир марталик ёки ойлик тўловлари амалдаги тарифларга мувофиқ, "Уздунробита" компанияси офисларида ўрнатилганда олинадиган тўловлардек олинади.

Қўшимча хизматлар абонент ҳисобида етарли даражада маблағ бўлганда ёқилади.

www.uzdunrobita.uz / wap.uzdunrobita.uz Маълумот учун телефонлар: 1300909, 1030909 Хизматлар лицензияланган.

Ҳурматли фермер хўжаликлари раҳбарлари!

Қишлоқ хўжалиги инфратузилмасини тубдан тараққий эттириш ҳамда иқтисодий қўллаб-қувватлаш борасида масъуллардан бири сифатида республикамизнинг энг йирик ва нуфузли банкларидан бири —

АКЦИЯДОРЛИК ТИЖОРАТ

«ПАХТА БАНК»И

аграр тармоққа хизмат кўрсатувчи барча корхона ва ташкилотларни, хусусан, давлат эҳтиёжи учун пахта ва ғалла маҳсулотларини етиштириб келаётган, бугунги кунда қишлоқ хўжалигининг асосий бўғини бўлган барча фермерларни ўзининг хизматидан фойдаланишга таклиф этади.

«Пахта банк»нинг жойларда фаолият юритаётган 183 та филиали, мавжуд 312 та ва янгидан ташкил этилаётган 129 мини банкида Сизларга ўз вақтида, сифатли банк хизмати кўрсатилади!

«Пахта банк»нинг етук ва малакали ходимлари томонидан қишлоқ хўжалигида иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш масалаларига оид Ўзбекистон Республикаси Президенти фармонлари ва ҳукуматимиз қарорлари юзасидан ҳамда Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ҳузуридаги Давлат эҳтиёжлари учун харид қилинадиган қишлоқ хўжалиги маҳсулотларининг ҳисоб-китоб жамғармаси ҳамда Марказий банк томонидан ишлаб чиқилган йўриқномалар, пахта ва ғалла етиштиришда кредитлашнинг янги — қулай ва соддалаштирилган механизми орқали имтиёзли кредитлар олиш борасида Сиз, азиз фермерларга бепул консалтинг хизматлари кўрсатилади.

Шунингдек, банк ўз ресурслари ҳисобидан қишлоқ хўжалиги корхоналари моддий- техника базасини мустаҳкамлашга ҳам кредитлаш ва лизинг асосида молиявий кўмак беради.

«Пахта банк» сизнинг ҳамкорингиз ва биз Сизни мижозларимиз орасида кўришдан ғоят хурсандмиз!

2005 йил — Сиҳат-саломатлик йили

Беморнинг тиббий текширувлар хулосасини ўрганиб чиққан шифокор унинг яқинларига афсусланганнамо қаради ва "аттанг" дегандай бошини сарак-сарак қилди.

— Вақт ўтиб бўлдимикан, деган хавотирдаман, — деди у. —Агар икки-уч ой олдин шифокорга учрашганингларда бу касаллик беморга унчалик хавф туғдирмасди. Биз беморга ёрдам берамиз, бироқ бу ёғи худодан...

Соғлиғинг қадрига ет...

Тасаввур қилинг: кечагина ёнингизда парвона бўлиб турган болангиз ёки дуогўй ота-онангиз ёҳуд жон жигарларингиз бугун тўшакка михланиб қолса, устига устак, тузалишига бўлган умиддан кўра... умидсизлик кўпроқ бўлса, одамнинг юраги орқага тортиб кетади.

— Касалликнинг енгишига асосан беморлар, яқинларининг эътиборсизликлари сабаб бўлмоқда, — дейди республика Соғлиқни сақлаш вазирлиги давлат санитария-эпидемиология назорати департаменти бошлиғи Саидмурод Саидалиев. — Аслида инсоннинг саломатлиги, аввало, ўз қўлида. Агар у ўз соғлиғига эътибор бериб, вақти-вақти билан шифокор кўригидан ўтиб турса, касалликнинг олдини олиш мумкин. Бизда эса кўп ҳолларда аксинча бўлади. Бу ҳамон тиббий маданиятнинг, тиббий саводхонликнинг етишмаслигидан келиб чиқади.

— Маълумки, мамлакатимизда тиббий маданиятни ошириш, аҳоли саломатлиги муҳофазаси, она ва бола саломатлиги сингари масалаларга тобора кўпроқ эътибор берилаётир. Ушбу чора-тадбирларнинг самараси ҳақида нималар дея оласиз?

— Ҳақиқатан ҳам, сўнгги йилларда ҳукуматимиз томонидан инсон саломатлиги, келажак авлод манфаати йўлида "Оила кодекси", "Соғлом авлод", "Она ва бола" давлат дастурлари қабул қилинди. Янгидан-янги тиббиёт масканлари, "Она ва бола" скрининг ва реаблитация марказлари ташкил этилди. Бу оммавий тарзда аҳоли саломатлигини мустаҳкамлашга йўналтирилган амалий ишларнинг бир қисми бўлса, Вазирлар Маҳкамасининг «Оилада тиббий маданиятни ошириш, аёлларнинг соғлиғини мустаҳкамлаш, соғлом авлод туғилиши ва уни тарбиялашнинг устувор йўналишларини амалга ошириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарори ҳам ушбу ғамхўрликнинг узвий давомидир.

Оиладаги соғлом турмуш тарзи сиҳат-саломат бўлишнинг биринчи омили ҳисобланади. Бунинг учун эса оила устунлари — ота-она ана шу муҳитни яратишлари, фарзандларининг шахсий озодагарчилигига эътибор беришлари, уларнинг соғлиқларига бефарқ қарамасликлари керак. Қуш уясида кўрганини қилади. Оилам тинч, фарзандларим баркамол ўссин, деган ҳар қандай ота-она кундалик ҳаётда шахсий намуна кўрсатишга бурчлидир.

— Кейинги пайтларда тиббиётда "Профилактик эмлаш календари" деган ибора кўп учраяпти...

— "Профилактик эмлаш календари" бошқариладиган юқумли касалликларнинг олдини олишга қаратилган муолажадир. Ушбу тадбир вазирликнинг қатъий режаси асосида амалга оширилади. Унда чақалоқ туғилган кундан бошлаб то ўн икки ёшга қадар қизамиқ, ўткир шол, вирусли гепатит сингари бир қатор хасталикларга қарши эмланади.

2 ёшгача бўлган болаларни эмлаш мақсадида биргина ўтган йили бир қатор хорижий давлатлардан 955 миллион сўмлик вакциналар, дори-дармонлар ва ташхис аппаратлари сотиб олинди. Бу ишда бизга ЮНИСЕФ халқаро ташкилоти яқиндан ёрдам берди. Ана шу ҳаракатларнинг натижаси ўлароқ, паратив касалликлар 2003 йилдагига нисбатан 25,2 фоиз, солмониллёз 6,4, бактериал дифтерия 10,2 фоиз, қораоқсоқ (бруцеллёз) касаллиги 15,5 фоиз, кўкйўтал эса 15,8 фоизга камайди.

Вирусли гепатитнинг "В" шакли 1991 йилдагига нисбатан 11,3 мартага камайганини ижобий ҳол, дейиш мумкин. Қоқшол (полимелит)га қарши эришган муваффақиятимиз натижасида 2001 йилда Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилотининг "Ёввойи вирусдан холи ҳудуд" сертификатини олишга муваффақ бўлдик.

— Биз биламизки, одамлар, транспорт воситалари айрим хасталикларнинг ташувчиси ҳисобланади. Четдан кириб келиши мумкин бўлган касалликларга қарши аҳоли қандай муҳофаза этилмоқда?

— Халқимизда "Ўзингга эҳтиёт бўл" деган ибора бор. Шу боис ҳам биз ўз ҳаракатимизни қилиб чегара ҳудудларида махсус постларимизни очганмиз. Унга кўра, чегарадан ўтаётган транспорт воситалари махсус дизенфекция воситалари билан ювилади. Фуқаролар эса шифокорлар назоратидан ўтказилади.

— Бошқариладиган юқумли касалликларнинг олдини олиш мумкин-у...

— Унда нега бутунлай йўқ қилиш мумкин эмас, демоқчисиз, шундайми?

Санитария-гигиена қоидаларига риоя қилган одам ҳеч қачон ўзига касаллик юқтирмайди. Қай бир шаҳарга бормайлик, умумий овқатланиш шохобчаларини учратасиз. Уларда қўл ювиш учун шарт-шароит бор. Аммо ҳамма хўранда ҳам таом танаввул қилишдан олдин қўлини ювавермайди.

Аҳоли яшаш жойларида ахлат-чиқиндиларининг йиғилиб қолиши, оқар сувнинг ифлосланиши, шахсий гигенага риоя этмаслик сингари унсурлар ҳам юқумли касалликларнинг тарқалишига сабаб бўлади. Агар далилларга мурожаат қиладиган бўлсак, ҳудудий санитария-эпидемиология назорати марказлари томонидан ўтказилган назорат натижасида очиқ сув ҳавзалари ва атмосфера ҳавосини ифлослантиргани, ҳудудларда ободонлаштириш ишларини олиб бормагани учун биргина ўтган йили 20481 масъул шахсга жарима солинди. Пойтахтимиз ҳудудидан оқиб ўтувчи анҳор ва каналлар қирғоқлари бўйида ноқонуний равишда қурилган молхона, товуқхона, ҳаммом каби 600 дан зиёд иншоотлар, шахсий хонадонлар уларга оқизилаётган оқова сувлар аниқланиб, уларнинг аксарияти буздириб ташланди. Хонадонларидан оқиб ўтадиган сувга чиқинди ташлаб, бактериологик ифлослантиргани учун Бўстонлиқ туманида яшовчи А. Худойберганова, Р. Тошметов, Г. Аҳмедова, Тошкент шаҳри ҳудудида тўпланаётган маиший чиқиндиларни вақтида олиб чиқиб кетмаганлиги ва ободонлаштириш ишларини талаб даражасида олиб бормаганлиги учун "Махсустранс" корхоналари, ободонлаштириш бошқармаларининг масъул ходимларига амалдаги қонунчилик бўйича маъмурий чоралар кўрилди.

Бироқ жарима солиш билан муаммо бирданига ҳал бўлиб қолмайди. Турли юқумли касалликларнинг олдини олиш учун ҳар биримиз ўзимизни масъул деб билмоғимиз керак. Саломатлик ҳақида қайғуриш биргина соғлиқни сақлаш ходимларининг иши эмас. Бу умумхалқ ишидир. Ҳаётда икки нарса йўқолгандан сўнггина ўз қийматини намоён этади: бу соғлиқ ва ёшликдир. Эртага аттанг қилиб қолмаслик учун эса, ҳар биримиз ўз соғлиғимизга эътиборли бўлишимиз, касални даволагандан кўра, унинг олдини олган энг мақбул йўл эканлигини чуқурроқ англашимиз керак.

Суҳбатдош:
"Халқ сўзи" мухбири
Мавжуда ХОЛМАТОВА.

Оқшомлари осойишта юрт

Ўзбекистонда, хусусан, унинг пойтахти Тошкент кўчаларида тунги манзара фараҳли, гўзал ва оромбахшдир. Оналар нуридийда фарзандлари билан бемалол сайр қилиб юришади. Болакайлар оппоқ қор узра чана учишади, шундай лаҳзаларда хавф-хатар бўлиши мумкинлигини хаёлларига ҳам келтиришмайди.

Дунёда шундай мамлакатлар, шаҳарлар мавжудки, уларда кеч тушганда уйдан ташқарига чиқиш ниҳоятда хатарли.

Минг шукурки, бизнинг осойишталик, ёруғлик, кўнгиллар мунавварлиги она заминимизда абадий бўлсин! Юртдошларимиз чеҳрасида табассум балқиб турсин! Эзгулик, бунёдкорлик ишқи билан оппоқ тонглар отаверсин!

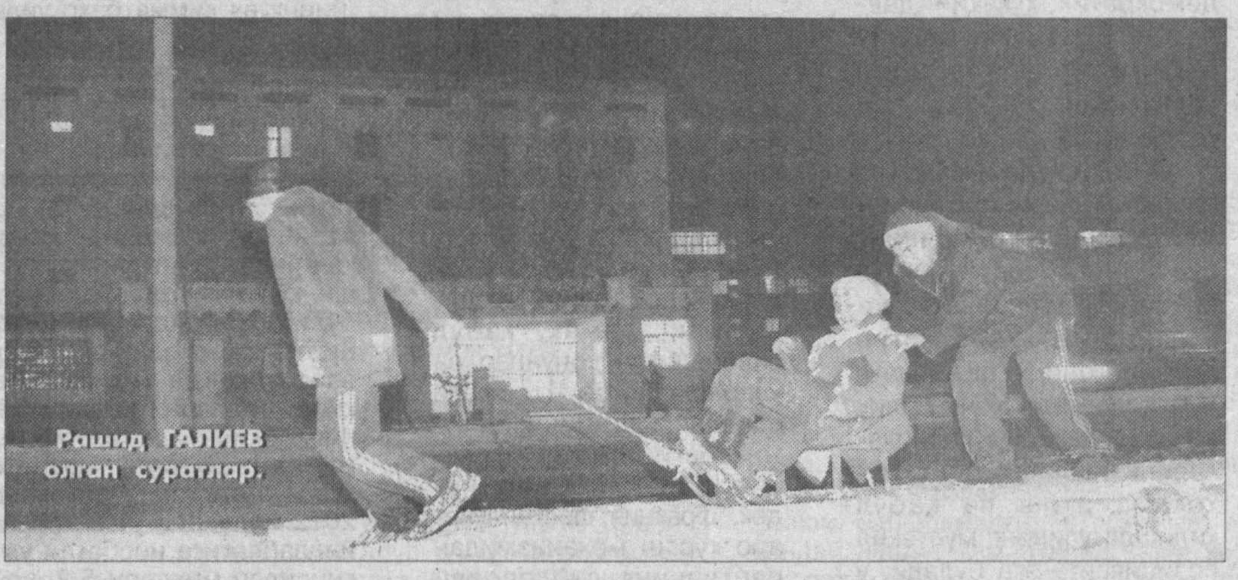

Рашид ГАЛИЕВ олган суратлар.

Эшитдингизми?

Муҳаммадқодирнинг зарбаси

Бокс бўйича Сидней Олимпиадаси ғолиби Муҳаммадқодир Абдуллаев профессионал рингда ҳам ўзининг муваффақиятли юришларини давом эттирмоқда.

Ҳамюртимиз Германиянинг Штутгарт шаҳрида ўзининг ярим ўрта вазн тоифасидаги WBO Intercontinental, қитъалараро камарини муносиб ҳимоя қилди. Бу гал Муҳаммадқодирга аргентиналик Хуан Алберто Годоя рақиб бўлди. Олимпиада чемпионининг зарбаларига Х. Годоя икки раунд бардош бера олди, холос. Учинчи раунд охирида М. Абдуллаевнинг кетма-кет икки зарбасидан сўнг Х. Годоя нокаутга учради.

Агар Каспаров ўйнамаса...

Бугун барча ўзбекистонликларни Халқаро шахмат федерацияси — ФИДЕ йўналиши бўйича жаҳон чемпиони, ҳамюртимиз Рустам Қосимжонов ва россиялик гроссмейстер Гарри Каспаров ўртасидаги мутлақ чемпионлик мусобақаси қачон ўтказилиши қизиқтирмоқда. Биз газетамизнинг аввалги сонларида Каспаров ана шу мусобақада умуман қатнашишдан бош тортаётганлигини айтиб ўтгандик.

Халқаро шахмат федерацияси (ФИДЕ) президенти Кирсан Илюмжинов сешанба куни ўтказган матбуот анжуманида мутлақ чемпионлик учун жанг қачон ўтказилишига аниқлик киритди. Илюмжиновнинг таъкидлашича, Гарри Каспаров ўзининг ҳуда-беҳуда талаблари билан барчани безор қилган.

Тўғри, Каспаров-Қосимжонов ўртасидаги беллашув айрим сабабларга кўра, Дубайда ўтказилмай қолди, — деди К. Илюмжинов. — Каспаров эса, вазиятни тушуниш ўрнига ўзини олдиндан моддий жиҳатдан кафолатлаш талабини қўйиб, муаммони янада чигаллаштириб юборди.

Шунингдек, ФИДЕ раҳбари Туркия ҳукумати мусобақа учун 1,65 миллион АҚШ долларига тенг маблағ ажратганлигини маълум қилди. 26, 27 февраль кунлари Тбилисида ФИДЕ президуми кенгашининг йиғилиши бўлиб ўтади.

Агар шунда ҳам Каспаров олдиндан моддий кафолатлаш талабини қўйиб, мусобақада қатнашишдан бош тортса, Халқаро шахмат федерацияси Қосимжонов учун рақиб номзодни кўриб чиқади.

Чемпионлик мусобақаси 25 апрель куни Туркияда ўтказилиши режалаштирилган.

З. ЖОНИБЕКОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Қандай қилиб
КРЕДИТ, ЛИЗИНГ, СУҒУРТАни
олиш мумкин?
ШУ ҲАҚДА
"МОЛИЯВИЙ ХИЗМАТЛАР"
КЎРГАЗМАСИДА ЖАВОБ ОЛАСИЗ!
ФАҚАТ БИР КУН!
Кўргазмада Ўзбекистон Республикасининг банклари, консалтинг, суғурта, баҳолаш компаниялари, кредит уюшмалари иштирок этади.
19 февралда Самарқанд шаҳри, (Шароф Рашидов кўчаси, 63-уй) "Ёшлар маркази"да кўргазма бўлиб ўтади.
Кредит олиш учун энг қулай қарор. Лизинг ўзи нима?
Шартномалар ва мол-мулкни суғурта қилиш... Шу ва бошқа молиявий саволлар бўйича кўргазмада ташриф қилувчиларга бепул маслаҳатлар берилади.
Кўргазмага кириш — бепул.
Маълумот учун телефонлар:
Тошкентда: (998-71)120-74-28/29/30;
Фарғонада:(3732)24-78-72, 24-90-38.
E-MAIL: expo@pragma.buzton.com Http://ru.casme.net/uz/expo/
Ташкилотчилар:
Ўзбекистон Савдо-саноат палатаси
Ўзбекистон Банклар ассоциацияси
Ҳалқаро ривожланиш бўйича Америка агентлиги (ЮСАИД)
Тадбиркорликни ривожлантириш бўйича лойиҳа (EDP)

«ЎЗБЕКИСТОН ТЕМИР ЙЎЛЛАРИ»
ДАВЛАТ АКЦИОНЕРЛИК КОМПАНИЯСИНИНГ
«O`ZTEMIRYO`LYO`LOVCHI» ОАЖ
ТАШКИЛОТ ВА КОРХОНАЛАР БИЛАН
ЙЎЛОВЧИЛАРНИ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ БЎЙЛАБ ТАШИШ БЎЙИЧА
ШАРТНОМАЛАР ТУЗИШ
ИМКОНИЯТИГА ЭГА.
ЙЎЛОВЧИЛАРНИ ТАШИШ ЙИЛЛИК ВА БИР МАРТАЛИК ТЕМИР ЙЎЛ ЧИПТАЛАРИ БЎЙИЧА ЙЎЛОВЧИ ВА ШАҲАР АТРОФИГА ҚАТНОВЧИ ПОЕЗДЛАРДА АМАЛГА ОШИРИЛАДИ.
ТАШКИЛОТЛАРНИНГ ХОҲИШИГА КЎРА, ТЕМИР ЙЎЛ ЧИПТАЛАРИ БИРОР КИШИГА ЁКИ ТАЛАБ ҚИЛУВЧИ НОМИГА ЁЗИБ БЕРИЛИШИ МУМКИН.
Маълумот учун қуйидаги манзилга мурожаат қилиш мумкин: 700060, Тошкент шаҳри, Й.Охунбобоев кўчаси, 34-уй. Телефон: 138-82-20.
Хизматлар лицензияланган.

ҲУРМАТЛИ ПОЙТАХТИМИЗ АҲОЛИСИ ВА МЕҲМОНЛАРИ!
СИЗЛАРГА ҚУЛАЙЛИК ЯРАТИШ МАҚСАДИДА
«ТОШКЕНТ — АНДИЖОН — ТОШКЕНТ»
ЙЎНАЛИШИДАГИ №660/659-ЙЎЛОВЧИ ПОЕЗДИ
2005 ЙИЛ 14 ФЕВРАЛДАН БОШЛАБ ҲАР КУНИ ҲАРАКАТЛАНАДИ.
БАГАЖ ВА ЮКЛАРНИ ТАШИШ УЧУН ПОЕЗДГА БАГАЖ ВАГОНИ УЛАНГАН.
Маълумот олиш учун «Ўзтемирйўлйўловчи» ОАЖнинг вокзаллардаги багаж бўлинмаларига мурожаат қилиш мумкин.
Хизматлар лицензияланган.

Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси ҳайъати ҳамда касаба уюшмаси бирлашган қўмитаси академия ишлар бошқарувчиси Саидаббос Султоновга акаси

Саидаҳрор СУЛТОНОВнинг

вафоти муносабати билан чуқур таъзия билдирадилар.

«Соғлом авлод учун» журнали жамоаси таҳрир ҳайъати аъзоси, Ўзбекистон халқ артисти

Ориф АЛИМАҲСУМОВнинг

вафоти муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига чуқур таъзия изҳор қилади.

Жиззах политехника институти жамоаси ва касаба уюшмаси қўмитаси институт ректори Иброҳим Солиҳович Содиқовга укаси

Аҳмаджон СОДИҚОВнинг

вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Тошкент кимё-технология институти раҳбарияти ва жамоаси «Саноат менежменти» кафедраси катта ўқитувчиси Х. Ш. Муратовага волидаи муҳтарамаси

МИНАВАР аянинг

вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Халқ сўзи
Народное слово
МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси
Бош муҳаррир Аббосхон УСМОНОВ
Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 001-рақам билан рўйхатга олинган.
Буюртма Г — 162. 32737 нусхада босилди,
ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2
ТЕЛЕФОНЛАР:
Газетхонлар билан алоқа ва минтақалар бўлими 133-52-55;
Котибият 133-10-28; Эълонлар 136-09-25.
Газета IBM компьютерида терилди ва операторлар Жамшед Тоғаев ҳамда Баҳодир Файзиев томонидан саҳифаланди.
Таҳририятда ҳажми 5 қоғоздан зиёд материаллар қабул қилинмайди.
[t] -Тижорат материали
МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП,
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.
Навбатчи котиб — А. Орипов.
Навбатчи муҳаррир — И. Ўтбосаров.
Навбатчи — С. Ҳайдаров.
Мусаҳҳиҳ — М. Ёқубова.
«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41. ЎзА якуни — 24.00 Топширилди — 24.00 1 2 3 4 5